

“Globalizacija i politika kulturene različitosti”

Nacionalna zaklada za znanost

- Temeljni cilj projekta “Globalizacija i politika kulturne različitosti” je utvrditi nove oblike interpretacije različitosti koje nastaju u suvremenim ideologijama kroz analizu kulturnih javnih politika, te artikulacije tih politika kroz medije

- Što znači govoriti o politici različitosti danas, u vrijeme globalnog rata protiv terorizma i globalne ekonomske krize?
- Kakva je povezanost gospodarske sfere društva i politike različitosti?
- Postoje li promjene u konstruiranju straha od drugosti, i ako postoje, kako se one artikuliraju u različitim kontekstima u odnosu na globalizaciju?

- Ova pitanja o politici različitosti nisu nova, ali zahtjevaju nova promišljanja u novonastalom kontekstu globalne ekonomske krize. Koncepte vezane za politiku različitosti kroz javne kulturne politike istražujemo u nekoliko zemalja i na nekoliko nivoa:
  - nadnacionalni nivo Europske Unije
  - nacionalni nivo Njemačka
  - nacionalni nivo Hrvatske
  - Australija, zemlja koja je službeno proglasila multikulturalizam kao temelj australske državnosti, a multikulturalne javne politike ima već od 1975

- Mi smo svijesni velikih razlika koje postoje među navedenim zemljama, no cilj je upravo ukazati na povjesne specifičnosti svake od tih zemalja te na različite načine percipiranja same RAZLIKE, a samim tim i konstruiranja javnih politika u svezi različitosti.

- Ono što nas prvenstveno zanima je diskurzivni prostor unutar kojeg se danas isprepliću sve te politike, koji se otvara kroz različite reakcije prema zajedničkim problemima, a to je globalna financijska kriza i rat protiv terorizma

- Kulturne javne politike promatramo u okviru antropologije javnih politika. Cris Shore i Sussan Wright (2007) u svojoj knjizi antropologija javnih politika, inspirirani teoretičarima i teoretičarkama diskursa, tvrde da javne politike konstruiraju društvenu stvarnost tj. simboličko. Iako su dizajnirane na način da izgleda kao da traže javnu podršku, one zapravo konstruiraju ono što predlažu sa svrhom reguliranja društva.

- Promatrane kroz faucaultovski okvir teorije upravljalatva, javne politike su dizajnirane kako bi regulirale populaciju. U tom kontekstu mi ispituјemo normalizirane pretpostavke koje nastaju zbog problema globalne ekonomske krize i rata protiv terorizma, pretpostavke koje uokviruju kulturne javne politike, ukratko mi istražujemo što je to što se želi postići tim kulturnim javnim politikama. Drugim riječima promatramo javne politike kao formu društvene akcije

- Prvenstveno nas interesira ŠTO se danas ubraja u različitost, gdje se pojavljuje, te na koji način se izvršava. Određena istraživanja su pokazala da se različitost zapravo prevodi u razne prakse i te prakse zahtjevaju različite društvene aktere, od političara, aktivista, umjetnika, knjževnika, filmskih radnika, novinara, do turističkih radnika. Da bi odgovorili na postavljena pitanja: ŠTO se ubraja u različitost , gdje se pojavljuje , te na koji način se izvršava , uzimamo u obzir mrežu prostora u kojima se ona odvija.

- Stoga je naše istraživanje utemeljeno na etnografskoj metodi višestrukih prostora (multi-sited) Georga Marcusa
- Smatramo kako je ta metoda izuzetno prihvatljiva za ovaj tip projekta s obzirom da se radi o načinu istraživanja koje nema unaprijed zadanu lokaciju već se bazira na ideji kako kulture sebe mogu koncipirati (svoju lokaciju i svoje granice) isključivo kroz izmicanje, putovanje (Clifford).

- Etnografija u pokušaju konceptualizacije načina razmišljanja pripadnika drugih kultura je tako „osuđena“ na zahvaćanje i mjesta drugosti samih tih kultura. Tako se ona tijekom etnografskog istraživanja nužno mora osvrnuti na prostore s kojih sami pripadnici promatraju sebe. Tako dolazi do pomicanja i prelaska granica klasično zamišljenih terenskih lokacija. Time se proširuje komparativna karakteristika ovog istraživanja i iznalaze veze između prostora koje bi na drugi način ostale neprimjetne.

- Etnografija javnih politika nema čvrste granice između ostalog zato što ni javne politike nemaju čvrste granice. Wedel je opisala ovaj pristup kao 'studying through'.... pristup koji istražuje kako su pojedinci , organizacije i institucije međusobno povezani, istraživanje koje polazi s analizom javnih politika, prolazi kroz njih kako bi ukazalo na povezanost nacionalnih i internacionalnih politika, ukazujući na odnose moći, te nastanak novih diskursa kroz artikulaciju nacionalnog i internacionalnog

- Uz ovaj pristup, uglavnom inspirirani teoretičarima i teoretičarkama koji/koje naglašavaju afektivnu dimenziju bez koje je nemoguća bilo koja identifikacija, pa samim tim i promjena društvene realnosti pažnju posvećujemo **načinima** na koje su različite javne politike tj. politike kulture, dizajnirane da ponude emocionalni dodatak s kojim se određene zajednice mogu identificirati.

- Sara Ahmed u svojoj knjizi 'Kulturna politika emocija' naglašava kako određene riječi koje se koriste u javnim kulturnim politikama imaju posebno značenje, one postaju riječi činjenja, a jedna od njih je svakako 'različitost'. Ona postaje takozvana STICKY WORD, oko koje se mogu lomiti razna značenja.

- Paul Gilroy različite prakse i tehnologije kao i poseban vokabular koji svaka politika različitosti uključuje naziva 'gradnjom svijeta različitosti'. Kao što Donna Haraway sugerira, ništa ne dolazi bez svog svijeta. Istraživanje različitosti zapravo podrazumjeva istraživanje konstrukcije tog svijeta, kako su lokalni svijetovi konstruirani kroz, i konstruiraju druge globalne svijetove (Gilroy).

- Istraživači i istraživačice koje sudjeluju u projektu osbno participiraju u ovom svijetu različitosti kroz angažman u višestrukim prostorima na koje Marcus upozorava: od toga da predaju na sveučilištima predmete o politici različitosti, rade kao konzultanti u odborima koji financiraju kulturne projekte koji promoviraju različitost i ravnopravnost, rade kao urednici/e televizijskih i radio programa koji ukazuju na različitost (npr. australski i njemački nacionalni programi za manjine), produciraju dokumentarne i igrane filmove koji ukazuju na politiku različitosti, te participiraju u festivalskim programima.

- Naglašavajući različite lokacije koje okupiramo kao tim, od akademskih, klasnih, rodnih, geografskih itd. želimo ukazati na različite povijesti i višestruke kategorije koje su oblikovale ta iskustva.

- Uzimajući u obzir sve te kompleksnosti u ovom istraživanju mi se posvećujemo analizi politike različitosti kroz analizu kulturnih javnih politika kako bi istražili diskurzivni prostor u kojem se te javne politike međusobno prožimaju, tj. artikuliraju pod utjecajem globalne ekonomske krize i rata protiv terorizma

- Globalna financijska kriza i rat protiv terorizma zapravo funkcioniraju po našem mišljenju kao prošivni bodovi u lacanovskom smislu te riječi. Oni preuzimaju univerzalnu ulogu i kontaminiraju koncepte kao što su 'kultura', nacionalna kultura . Ono što nas primarno interesira na koji način kontaminiraju sadržaje koncepta različitosti.

- Ono što je važno istaknuti je da je istraživanje problematski orijentirano što znači da komparativna analiza prvenstveno uključuje pokušaj odgovora na pitanje zašto slična problematika ima različite efekte, ili obrnuto, zašto različiti sustavi imaju slične efekte.

- Dakle istraživanje je utemeljeno na analizi određenih slučajeva u 3 različite zemlje i uključuje preciznu analizu određenih fenomena, bez unaprijed postavljenih komparativnih elemenata. Ukratko, za svaki poseban slučaj istražujemo načine na koji određeni diskurs različitosti nastaje, tehnike i strategije koje su pri tom korištene, te analiziramo specifične povijesne okolnosti koje omogućuju pojavu određenih diskursa ili njihovu dislokaciju.

- Pažnju posvećujemo onom što Ahmed zove “ljepljivim riječima”, “emocionalnosti teksta” ili slike o kojoj možemo govoriti ukoliko analiziramo što “tekst” ili slika čini, na koji način generira emocije kako bi imao/la efekte.

- Drugim riječima istražujemo na koji način globalna ekonomska kriza i rat protiv terora kao glavni označitelji, prošivni bodovi utječu na suvremene kulturne javne politike, te kako se te politike artikuliraju u medijima, umjetnosti i filmu, kako “ljepljive riječi”, “riječi osjećaja” putuju, cirkuliraju te generiraju efekte.

UNITY IN DIVERSITY

- The European 'cultural model' is not all exclusive, still less a 'melting pot', but rather a multivarious, multy-ethnical plurality of culture, the sum total of which enriches each individual culture (European Parliament 1990, 28-29).

- Culture embraces through the equivalent links concepts such as civil freedoms, free economy and so on. It produces empty signifiers (like for example 'European heritage' or 'European film') which refer to the equivalent chain as a totality, the European Union as a coexistence of different national cultures, UNITY IN DIVERSITY

- Equivalence here does not attempt to eliminate difference, on the contrary, it establishes itself as the 'European added value', as the ground on which difference continues to operate. So, the 'European added value', is an empty signifier which is partially filled through the processes of articulation. It is represented as an excess of ideally mixed different cultures, an excess which should function as the lovable object in Lacanian sense, an affective bond for the European community.

...CAPTAIN EURO, EUROPEAN SUPER-HERO, IS HERE!

CAPTAIN™
EURO

EUROPE IN ACTION

Captain Euro and his team

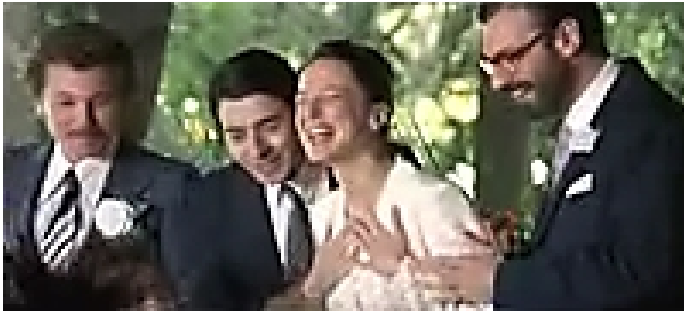
Captain Euro

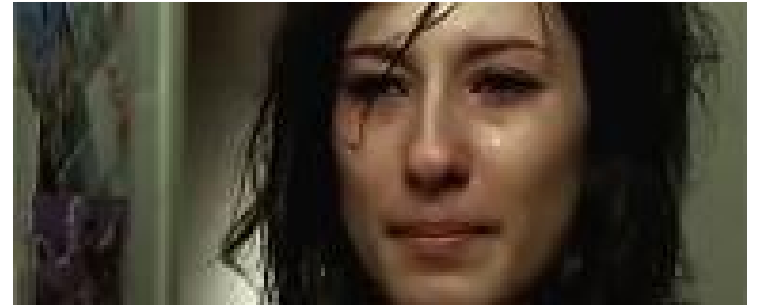
- **RESUME:** Born ADAM ANDROS - the only child of a famous European Ambassador and a professor of palaeontology.
- “Captain Euro is a diplomatic hero - the symbol of European unity and values.”
- www.captaineuro.com/

'Strong European Emotions'

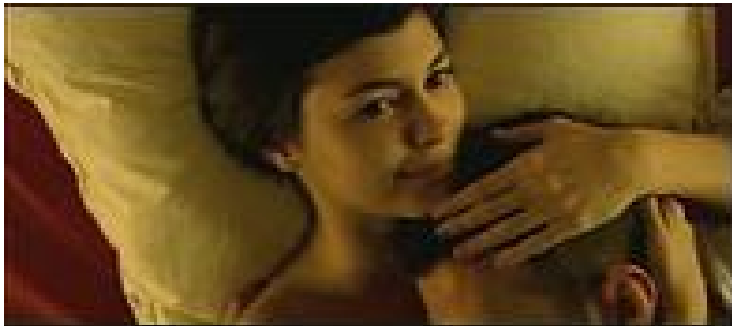
- Joy

- Sadness

- Romanticism (Love1)

- Love (Love 2)

- RAZLIČITOST se često koristi s pozitivnim konotacijama kada se govori o politici interkulturalizma kojoj se pripisuje zahvala za osiguranje relativno stabilnog stanja između različitih grupa u društvu, te promovira dijalog i tolerancija.

- No, koristi se i s negativnim konotacijama kad se govori o politici multikulturalizma
- Npr. Angela Merkel kritizira multikulturalizam kao ideologiju koja uništava tradicionalne vrijednosti, te podriva «izvorni identitet». Taj pristup nije nov, i zagovornici/e tog pristupa naglašavaju kulturne distance, te nekompatibilnost životnih stilova i tradicija.

- Dakle s jedne strane, nadnacionalne strane, promovira se jedinstvo u različitosti, konstruira se čitav niz kulturnih i edukativnih javnih politika koje bi ukazale na nacionalne različitosti, ali i pridodanu europsku vrijednost koje te nacionalne različitosti stvaraju.

- S druge strane pitanje imigranata rješava se na nacionalnim nivoima, i tu javne politike strahovito variraju. Vertovec tvrdi da zapravo na europskom nivou možemo govoriti o politici različitosti koja slavi nacionalne razlike i istovremeno pokušava stvoriti europski identitet koji bi bio utemeljen na tim razlikama, dok na nacionalnim nivoima politika različitosti se odnosi isključivo prema imigrantima i određenim manjinskim grupama od kojih se zahtjeva integracija, za koju se može reći da je samo mala korekcija nekadašnjih asimilacijskih pristupa.

- Paul Gilroy (2004) tvrdi da je većina nacionalnih država u Europi utemeljena na monokulturnim normama, tako da izjave o smrti multikulturalizma nemaju nikakvog smisla: multikulturalna društva su napuštena pri samom rođenju....njihov leš je pokopan dok mnoštvo anksioznosti izazvanih ratom protiv terorizma i globalnom ekonomskom krizom raste .

- MULTICULTURALISM understood identity in a static, simplistic way, making little allowance for the evolution and hybridisation of cultures, and ignoring the need to foster a pluralistic community identity and cohesion. Often, it reinforced the marginalisation of migrant cultures, exacerbated poverty and exclusion through spatial and social segregation. In its extreme forms, multiculturalism emphasises difference to the detriment of common values, empowers cultural purists and gatekeepers and fosters conflicts and disintegration of the social fabric. ...

- this shift from multicultural to intercultural policy shows that diversity cannot stay outside the realm of public policy. “Let’s have dialogue” serves as an organising principle to handle otherness, and what is important here is the constant need to problematise diversity, for it is through it that diversity is relegated to the position of object to be governed.

**PLATFORM
INTERCULTURAL**

المشروع
مشروع

FOR
EUROPE

intercultural cities   cités interculturelles

- U Australiji različitost je isto tako ‘sticky word’, kao što tvrdi Ahmed.
- Različite kritike multikulturalizma i politike različitosti ukazuju na neravnopravnost koja se skriva pod plaštom neoliberalnih politika tolerancije, te se stvara osjećaj opozicije između dominantne grupe i manjina, a to vodi do «multikulturnog rasizma».

- Glavni problem su: (1) fetišizacija kultura kao homogenih cjelina (2) pozicioniranje manjina i migranata isključivo u etnicitet (ponekad i religiju), (3) hijerarhija vrijednosti koja određene kulturne razlike promovira, dok razlike koje su viđene kao nekompatibilne isključuje (4) postavljanje dominantne grupe u poziciju moći koja “tolerira” (ili netolerira) manjine, tj. one koji su percipirani kao različiti.

Literatura

- Ernesto Laclau
- Michel Foucault
- Judith Butler
- Sara Ahmed
- Paul Gilroy
- Cris Shore
- Ghassan Hage
- Slavoj Žižek